

# MONITOR MIGRACYJNY 17 8A/2023

Sierpień 2023

Przygotował: **Jan Wójcik**

## Powstrzymywanie imigracji na Morzu Śródziemnym

Szefowa Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen podkreśla, że zawarta ostatnio umowa pomiędzy UE a Tunezją dotycząca powstrzymywania imigracji będzie wzorcem dla podobnych umów z innymi państwami regionu. Niestety do tej pory szczegóły umowy nie zostały opublikowane. Z informacji Komisji wiemy, że Tunezja w zamian za wsparcie finansowe zobowiązuje się walczyć z przemytnikami imigrantów, a także zintensyfikować działania straży przybrzeżnej, żeby zatrzymywać imigrantów na morzu i przetransportować ich z powrotem na afrykański kontynent. Niestety w kluczowym punkcie nie ma informacji, czy Tunezja zgodziła się na readmisję nie tylko swoich obywateli (co zakładam, że nie powinno budzić dyskusji), ale także obywatele państw trzecich, którzy dostają się do UE z terytorium Tunezji. Wątpliwości budzi wcześniejsze oświadczenie prezydenta Tunezji Kaisa Saieda, który sprzeciwia się tworzeniu z Tunezji kraju gdzie przetrzymywani byłiby uchodźcy z innych państw.

Z kolei 23 lipca w Rzymie odbyła się zorganizowana przez premiera Giorgię Meloni międzynarodowa konferencja, której celem była dyskusja nad powstrzymaniem nielegalnej imigracji. Sojusz państw zgromadzonych na konferencji ma powstrzymać przemytników imigracji i stworzyć międzynarodową współpracę, która uderzy w zorganizowane gangi, poprzez zgodę na zamrażanie funduszy. Jednocześnie, jako równoległy tor rozmów, Meloni łączy migrację z tematem partnerstwa w energetyce, jest to podejście, które wypróbowała z Libią i Algierią. Całość nazwana „Procesem Rzymskim” została podpisana przez 20 państw, a jednym z finansujących mają być Zjednoczone Emiraty Arabskie (ZEA), które zadeklarowały wsparcie 100 milionów dolarów. Meloni w trakcie konferencji powiedziała, że „w erze gdy tak wiele mówi się o prawie do migracji, za mało zwracamy uwagi na prawo do nie bycia zmuszonym do migracji”.

W październiku Włochy zapowiadają ogłoszenie planu współpracy z Afryką i oczekują, że zostanie wsparty przez Unię Europejską, państwa Zatoki, a może nawet Turcję i USA. Pytanie czy zostanie on przyjęty przez państwa afrykańskie? Libijskie media krytykują już obecną konferencję, że jest próbą narzucenia interesów Zachodu Afryce i nie zajmuje się podstawowymi problemami powodującymi migrację, którymi według nich jest eksploatacja zasobów naturalnych Afryki przez zachodnie firmy, blokowanie transferu technologii czy monumentalnych inicjatyw jak Wielki Zielony Mur na Sahelu. Podobnie jak prezydent Tunezji, tymczasowy pre-

mier rządu Libii Abdulhamid Dbeibah, nie godzi się, aby jego kraj stał się miejscem osiedlania imigrantów zmierzających z innych państw do Europy.

W konferencji wzięły udział śródziemnomorskie kraje UE, kraje Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu oraz Niger, Mauretania i Etiopia. Wśród uczestników nie dało się nie zauważyć braku Francji.

W międzyczasie wysiłki unijne w celu zatrzymania nielegalnej imigracji spotykają się z krytyką praw człowieka. Jako główny powód podaje się, że umowy z krajami takimi jak Tunezja wzmocnią autokrację w tych krajach, a z drugiej strony doprowadzą do łamania praw człowieka imigrantów, którzy utkną w Tunezji. Warto nadmienić, iż dzieje się to równoległe ze skandaliczną akcją policji tunezyjskiej, która wywozła subsaharyjskich imigrantów biorących udział w zamieszkach w nieznanym kierunku na pustynię. Kilka dni później ledwo żywi imigranci zostali znalezieni na pustyni przez straż graniczną Libii. Odkryto również ciała imigrantów.

[EuroNews](#)

[Africa News](#)

## Mniej uchodźców, więcej nielegalnych przekroczeń

Straż Graniczna w statystykach za pierwszą połowę roku 2023 wskazuje na spadek liczby złożonych wniosków o ochronę międzynarodową. W porównaniu do I półrocza 2022 złożono ich prawie o 20% mniej. Głównie miało to miejsce za sprawą spadku o połowę wniosków składanych przez Ukraińców. Spadła też liczba wniosków składanych przez obywateli Iraku, rok temu było ich osiem razy więcej. Natomiast ponad czterokrotnie częściej składali w tym roku wnioski Irakijczycy. 3/4 wniosków o ochronę międzynarodową składanych jest przez obywateli naszych wschodnich sąsiadów tj. Rosji, Ukrainy i Białorusi.

| Wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone na granicy | I-II kw 2023 | I-II kw 2022 | Zmiana r/r |
|---|--------------|--------------|------------|
| Białoruś  | 1583         | 1509         | 5%         |
| Rosja   | 737          | 750          | -2%        |
| Ukraina   | 667          | 1210         | -45%       |
| Egipt   | 131          | 30           | 337%       |
| Afganistan  | 92           | 127          | -28%       |
| Turcja  | 67           | 54           | 24%        |

|             |      |      |      |
|-------------|------|------|------|
| Irak        | 58   | 464  | -88% |
| Syria       | 55   | 59   | -7%  |
| Tadżykistan | 53   | 72   | -26% |
| Armenia     | 41   | 87   | -53% |
| Pozostali   | 445  | 515  | -14% |
| razem:      | 3929 | 4877 | -19% |

Nieznacznie w porównaniu do I półrocza 2022 wzrosła liczba ujawnionych przekroczeń. Tu mowa o osobach, które zostały zatrzymane przez SG i poddane procedurze, w tych statystykach nie ma imigrantów, którzy próbując przekroczyć granice są w trybie natychmiastowym wypychani na Białoruś. Tu znowu pojawiają się zmiany w strukturze narodowościowej. O ponad połowę spadła liczba Ukraińców, za to rosła ujawnienia obywateli Syrii, Afganistanu, Turcji czy Indii. Podobnie jak powyżej mamy do czynienia z mniejszą aktywnością Irakijczyków. Nie wiemy jednak czy wynika to z działań Polski podjętych w Iraku, by zatrzymać nielegalną imigrację już w miejscu startu, czy też obywatele tego państwa są znacznie skuteczniejsi w przedostawaniu się dalej do Niemiec.

| Główne kraje pochodzenia | pgpwp I-II kw 2023 | pgpwp I-II kw 2022 | Zmiana r/r |
|--------------------------|--------------------|--------------------|------------|
| Syria                    | 528                | 169                | 212%       |
| Ukraina                  | 330                | 989                | -67%       |
| Afganistan               | 266                | 83                 | 220%       |
| Turcja                   | 264                | 64                 | 313%       |
| Gruzja                   | 251                | 265                | -5%        |
| Indie                    | 112                | 39                 | 187%       |
| Białoruś                 | 105                | 40                 | 163%       |
| Egipt                    | 91                 | 20                 | 355%       |
| Rosja                    | 66                 | 107                | -38%       |
| Irak                     | 66                 | 260                | -75%       |
| Pozostali                | 656                | 544                | 21%        |
| Razem                    | 2735               | 2580               | 6%         |

\*pgpwp - przekroczenie granicy państwowej wbrew przepisom

Interesujące jest spojrzenie na dane dotyczące miejsca wykrycia przekroczenia granicy wbrew przepisom. 2/3 takich wykryć ma miejsce na granicach wewnętrznych UE czy to prowadzących do Polski (z Litwy, Słowacji, Czech), czy też prowadzących z Polski do Niemiec. Tu też zaznaczają się różnice narodowościowe. Obywatele Białorusi, Ukrainy,

Gruzji i Rosji, bardzo rzadko są wykrywani już na kierunku z Rzeczypospolitej Polskiej. Za to większość ujawnień obywateli Syrii, Afganistanu i Iraku ma miejsce na granicach wewnętrznych UE, w dużo większym stopniu niż dla całości imigracji. W pierwszym przypadku albo Polska jest docelowym miejscem, albo jako białym jest im łatwiej uniknąć kontroli na dalszej drodze. Druga kwestia wskazywałaby (w połączeniu z innymi informacjami) na duży ruch z granic zewnętrznych i przechwytywanie części tego ruchu dalej, a ruch, który przychodzi z zewnątrz nie jest rejestrowany w oficjalnych statystykach ze względu na pushbacki.

| Ujawnienia pgpwp I-II kw 2023 | Do RP zewnętrzne granice UE | Do RP granice UE | Z RP | Razem |
|-------------------------------|-----------------------------|------------------|------|-------|
| Syria                         | 70                          | 289              | 169  | 528   |
| Ukraina                       | 122                         | 164              | 44   | 330   |
| Afganistan                    | 71                          | 36               | 159  | 266   |
| Turcja                        | 114                         | 55               | 95   | 264   |
| Gruzja                        | 136                         | 86               | 29   | 251   |
| Indie                         | 55                          | 32               | 25   | 112   |
| Białoruś                      | 43                          | 49               | 13   | 105   |
| Egipt                         | 41                          | 6                | 44   | 91    |
| Rosja                         | 34                          | 23               | 9    | 66    |
| Irak                          | 16                          | 41               | 9    | 66    |
| Pozostali                     | 236                         | 277              | 143  | 656   |
| Razem                         | 938                         | 1058             | 739  | 2735  |
| Udział %                      | 34%                         | 39%              | 27%  |       |

## Pakt imigracyjny na razie utknął

Ambasadorom państw przy UE nie udało się osiągnąć przed wakacjami porozumienia w sprawie końcowych ustaleń dotyczących paktu imigracyjnego, którego szkic został już przyjęty przez Radę Europejską. Główna linia podziału przebiega pomiędzy południem a północą Europy i dotyczy przede wszystkim zarządzania w trakcie kryzysu migracyjnego. Krajom północy, do których ostatecznie dociera znaczna liczba imigrantów nie zgadzały się, by kraje frontowe mogły w trakcie kryzysu ograniczyć surowe kontrole graniczne. Ostatecznie pomimo uzyskania ustępstw Berlin nie zgodził się na zatrzymanie, w trakcie kryzysu, procedur odsyłania imigrantów do krajów pierwszego wejścia.

Według informacji z narad, uzgodnienia zostały też stopniowane przez Grupę Wyszehradzką, która domagała się silniejszej reakcji UE jeżeli kraje zostaną poddane sztucznie

wykreowanemu kryzysowi migracyjnemu w celach destabilizacji, tak jak to ma miejsce obecnie w przypadku Białorusi.

[Politico](#)

## **Polska przygotowuje się na prowokacje Grupy Wagnera**

Narastają pogłoski o możliwości dokonania prowokacji na granicy polsko-białoruskiej przez Grupę Wagnera rozmieszczoną na Białorusi. Rozważane są różne scenariusze od ataków, takie jak np. przebieranie się za imigrantów i prowokowanie polskich służb wewnętrznych i wojska. Jakkolwiek samo ugrupowanie nie stanowi poważnego zagrożenia dla polskiego bezpieczeństwa, to pozostaje pytanie o eskalację i inne działania wokół prowokacji niezwiązane z konfliktem zbrojnym, zwłaszcza w przypadku przebierania się wagnerowców za imigrantów, które jeżeli spotkają się z odpowiedzią polskich służb granicznych, będą z pewnością nagłaśniane jako atak na imigrantów. Bądź też w atmosferze niepewności dojdzie do rzeczywistej pomyłki.

[Polsat News](#)

## **Litwa pozbawia Rosjan pozwoleń na pobyt**

Litwa odwołała pozwolenia na pobyt ponad 100 Rosjanom mieszkającym na jej terytorium powołując się na względy bezpieczeństwa. Tymczasem rośnie liczba Rosjan starających się o prawo pobytu na Litwie pomimo rosnących ograniczeń. Pomiędzy rokiem 2021 a 2022 liczba wniosków podwoiła się do 4000. Wielu z nich ucieka z Rosji przed rządami Putina oraz w celu uniknięcia konsekwencji wojny na Ukrainie.

Wśród wydalonych był też samozwańczy dziennikarz rosyjski Vladimir Vodo, który stanowił zagrożenie dla państwa. Zdaniem służb litewskich był on „nielojalny wobec Litwy, rozpowszechniał pro-rosyjską propagandę w sieciach społecznościowych i kontaktował się z rosyjskim i białoruskim wywiadem”. Ministerstwo Imigracji wysłało także do Rosjan pytania dotyczące wojny, między innymi o to, kto jest pełnoprawnym właścicielem Krymu.

[EuroNews](#)

## **Europa Środkowa coraz częściej celem legalnej imigracji wykwalifikowanych pracowników**

Deutsche Welle opisuje przykłady pracowników z różnych krajów świata znajdujących pracę w Polsce w zawodach wymagających wykształcenia. Wspomina o indyjskim konsultancie do spraw zarządzania ryzykiem czy analityku modeli ryzyka kredytowego z Namibii. Według niemieckiego medium, Polska doświadcza braków siły roboczej w przemy-

śle, transporcie, medycynie i IT. Co czwarta firma w Polsce ma pracowników pochodzących spoza Unii Europejskiej.

Podobny trend rozwija się także w Rumunii i Bułgarii, które otwierają się na pracowników z Bangladeszu. Rząd Rumunii twierdzi, że w tym roku jest gotów przyjąć 100 tysięcy pracowników spoza UE.

Tymczasem Czesi zmieniają prawo, by zachęcić wykształconych imigrantów z zagranicy. Między innymi tzw. cyfrowi nomadowie, czyli osoby pracujące zdalnie i przemierzające się między różnymi państwami, będą mogli starać się o pozwolenie na pobyt. Program pozwoli też na pobyt wraz z nimi ich rodzin. Rząd chce też zaprosić 300 studentów politechnik indonezyjskich do pracy w czeskim koncernie Skody przez dwa lata.

[Deutsche Welle](#)

[Expats.cz](#)

## **O 30% spadła liczba wniosków azylowych w Austrii**

Liczba wniosków azylowych złożonych w pierwszej połowie roku w Austrii była niższa o prawie 30% i wyniosła 23 tysiące wniosków, podaje ministerstwo spraw wewnętrznych. Ministerstwo przypisuje tą zmianę różnym czynnikom m. in. walce z przemytnikami imigrantów, wprowadzeniu ostrzejszych kontroli granicznych i szybkiej procedurze rozpatrywania wniosku o ochronę międzynarodową. Ważnym elementem było też zniesienie przez Serbię ruchu bezwizowego z Indiami i Tunezją.

Austria odnotowała także duży spadek (o 70%) liczby nielegalnych przekroczeń granicy, którym udało się zapobiec. Jednak w związku z wzrostem presji imigracyjnej Wiedeń zamierza utrzymać kontrole graniczne z Węgrami i Słowenią.

[Infomigrants](#)

## **Imigranci na węgierskiej granicy coraz bardziej agresywni**

Główny doradca węgierskiego premiera ds. bezpieczeństwa wewnętrznego György Bakondi poinformował, że narasta liczba aktów przemocy ze strony imigrantów próbujących nielegalnie przekroczyć węgierską granicę. Jednym z takich incydentów były walki gangów Afgańczyków w pobliżu serbsko-węgierskiej granicy. Między imigrantami doszło do strzelaniny, a kamery CCTV zarejestrowały miejscowych chroniących się do domów czy kładących na ziemi w obawie przed zbłąkaną kulą. Bakondi uważa, że imigranci nielegalnie przybywający do Europy to nie jest siła robocza tylko zagrożenie bezpieczeństwa.

[Hungary Today](#)